

Αθήνα, 11/3/2013

Αρ. Πρωτ.: ΕΞ./445/2013

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Προς: Καθηγητή Κωνσταντίνο Αρβανιτόπουλο, Υπουργό Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού & Αθλητισμού

Θέμα: Αναφορικά με τα κείμενα που αναρτήθηκαν στον ιστότοπο της ΓΓΕΤ στις 08/03/2013 με θέμα «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία: Καταλύτες για το Ξεπέρασμα της Κρίσης» και την εξαγγελόμενη «ομοσπονδιοποίηση» των Ερευνητικών Κέντρων της ΓΓΕΤ

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Με έκπληξη είδαμε τα κείμενα που αναρτήθηκαν στις 8 Μαρτίου 2013 στην ιστοσελίδα της ΓΓΕΤ, τόσο στα αγγλικά^{1, 2}, όσο και (μετά την έντονη διαμαρτυρία μας προς τον ΓΓΕΤ) στα ελληνικά^{3, 4}, στα οποία η Γραμματεία, αντί να εστιάσει στις μνημονικές υποχρεώσεις που της αναλογούν⁵, καθώς και στη γενικότερη θεσμοθέτηση ρυθμίσεων και στη δρομολόγηση δράσεων που θα ωθήσουν προς τα εμπρός το σύστημα Έρευνας και Καινοτομικής Ανάπτυξης της χώρας, εξαγγέλλει την τρίτη κατά σειρά «αναδιάρθρωση» του ερευνητικού ιστού που εποπτεύει, η οποία μάλιστα εμφανίζεται λίγο-πολύ ως πανάκεια για όλες τις παθογένειες του Ελληνικού συστήματος Έρευνας και Καινοτομίας, με κυριότερες:

1. Την τραγική πλέον υποχρηματοδότηση της Έρευνας και Καινοτομίας στην Ελλάδα (η χρηματοδότηση αυτή υπολογίζεται σήμερα από τη ΓΓΕΤ -με τους πλέον ευνοϊκούς υπολογισμούς- στο 0,51% του συρρικνωμένου ΑΕΠ της χώρας, ενώ δεν αναμένεται καμιά σημαντική αύξησή της στο μέλλον...).

¹ The Greek research ecosystem, despite being extremely competitive - having gained top positions in the European and worldwide rankings (representatives of the Greek R&D academic and business sector appear in the Top 10 positions in several Framework Programmes' rankings) - has not been able to have an equally significant impact on strategic sectors of the Greek economy (e.g. ICT, Energy). Moreover, it has not been able to impede an increasing brain drain of skilled young talents during the current economic crisis. That makes the restructuring and further evolution of the Greek Research and Innovation system absolutely urgent.

² http://www.gsrt.gr/News/Files/New670/GSRT_SummaryProfile.pdf

³ Ο ελληνικός ερευνητικός ιστός, εξόχως ανταγωνιστικός - έχοντας κατακτήσει υψηλές θέσεις στην Ευρωπαϊκή και παγκόσμια κατάταξη (βλ. Ανταγωνιστικά Κοινωνικά Προγράμματα Πλαίσια) παραμένει ουσιαστικά αναξιοποίητος για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και την αναστροφή ενός έντονου, κατά τα τελευταία χρόνια, μεταναστευτικού κύματος αξιόλογου ανθρώπινου δυναμικού, ιδιαίτερα πολυτίμου στις σημερινές συνθήκες κρίσης (brain drain). **Είναι επομένως αναγκαία η αναδιάρθρωσή και περαιτέρω εξέλιξη του.**

⁴ http://www.gsrt.gr/News/Files/New670/GSRT_SummaryProfile_EL_2013_03_08.pdf

⁵ Memorandum of Understanding on Specific Economic Policy Conditionality - February 2012 - **R&D and innovation**
The Government pursues an up-to-date and in-depth evaluation of all R&D and on-going innovation actions, including in various operational programmes and existing tax/subsidy incentives with their costs and benefits. It presents a strategic action plan for policies aimed at enhancing the quality and the synergies between public and private R&D and innovation, as well as tertiary education. This action plan identifies a clear timetable for relevant measures to be taken, taking the budgetary impact into account and harmonising these actions with other relevant initiatives in these areas, in particular the investment law.

2. Την έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού για την Έρευνα (από τη θεσμοθέτηση του Νόμου 1514/1985 και έως σήμερα δεν καταρτίστηκε ποτέ ΠΑΕΤ και δεν υπήρξαν ποτέ σταθερές χρηματοδοτήσεις προγραμμάτων Έρευνας και Καινοτομίας).
3. Την περιορισμένη ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας με βάση την καινοτομική έρευνα.
4. Το συνεχιζόμενο/εντεινόμενο “brain drain” επιστημονικού δυναμικού υψηλών προσόντων.

Η προτεινόμενη από τη ΓΓΕΤ νέα «αναδιάρθρωση»/«ομοσπονδιοποίηση» των Ερευνητικών και Τεχνολογικών φορέων που εποπτεύει, δεν απαντά όμως σε κανένα από τα ανωτέρω, διότι:

1. **Η υποχρηματοδότηση της Έρευνας είναι θέμα Πολιτειακών επιλογών και αποφάσεων.** Τα 10 Ερευνητικά Κέντρα (ΕΚ) της ΓΓΕΤ «κοστίζουν» σήμερα στην Πολιτεία λιγότερο από 50Μ€, ενώ η ανταποδοτικότητά τους ανέρχεται κατά μέσο όρο στο τριπλάσιο. Τα χρήματα δε των Ευρωπαϊκών και διεθνών ερευνητικών προγραμμάτων (που ανταγωνιστικά οι ερευνητές και οι καθηγητές ΑΕΙ διεκδικούν και φέρνουν στη χώρα), καθώς και η μισθοδοσία των ερευνητών και των καθηγητών ΑΕΙ, συνυπολογίζονται στο πενιχρό ποσοστό του ΑΕΠ που η Ελλάδα διαθέτει στην Έρευνα.
2. Το Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεχνολογίας καταβάλλει, τα τελευταία δυο χρόνια, **προσπάθειες για την κατάρτιση Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για την Έρευνα και την Καινοτομία**, με άγνωστο όμως έως σήμερα αποτέλεσμα.
3. Καταρχήν και καταρχάς, **“the business of research is not business; the business of business is business”**. Όπως φαίνεται και από τις μνημονιακές υποχρεώσεις περί Έρευνας (βλ. υποσημείωση 5), για να γίνει ανάπτυξη της χώρας μέσω Έρευνας και Καινοτομίας **η Πολιτεία (και όχι ο ερευνητικός ιστός) οφείλει να αναλάβει σειρά μέτρων και δράσεων** που αφενός θα κινητοποιήσουν τον παραγωγικό τομέα προς καινοτόμες δραστηριότητες, ενώ αφετέρου θα ενισχύσουν τη διασύνδεση του δημόσιου ερευνητικού ιστού (ΑΕΙ και ΕΚ) και του παραγωγικού τομέα. **Τα μέτρα αυτά ουδεμία σχέση έχουν με μια νέα «αναδιάρθρωση»/«ομοσπονδιοποίηση» του ερευνητικού ιστού της ΓΓΕΤ**, της οποίας τα ενδεχόμενα οφέλη δεν περιγράφονται πουθενά, ενώ τα μειονεκτήματά της είναι περισσότερο από προφανή.
4. Τα ΕΚ της ΓΓΕΤ, παρά τις συνεχιζόμενες περικοπές στους προϋπολογισμούς τους των τελευταίων χρόνων, εξακολουθούν να απασχολούν (με αποκλειστική χρηματοδότηση από τα ερευνητικά τους προγράμματα) περίπου 2000 εργαζόμενους, η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων είναι νέοι επιστήμονες. **Τα αίτια του “brain drain” θα πρέπει λοιπόν να αναζητηθούν (α)** στην κατακόρυφη μείωση (~45%) των εισοδημάτων των ερευνητών και των καθηγητών ΑΕΙ, η οποία ωθεί νέους και ώριμους επιστήμονες σε φυγή προς το εξωτερικό και αποκλείει την επιστροφή καταξιωμένων Ελλήνων επιστημόνων στη χώρα, **(β)** στην οικονομική ασφυξία των ΕΚ της ΓΓΕΤ που είδαν την επιχορήγησή τους να μειώνεται πλέον του 30% από το 2008 έως σήμερα και **(γ)** στην κατάργηση των οργανικών θέσεων των ερευνητών και στη μη πρόσληψη νέων.

Δυστυχώς, καθώς φαίνεται, η προτεινόμενη από τη σημερινή ηγεσία της ΓΓΕΤ «ομοσπονδιοποίηση» των Ερευνητικών Κέντρων που εποπτεύει αποτελεί το «φύλλο συκής» για να προωθήσει το σχέδιο που ξεδιπλώθηκε στην περίπτωση του ΕΚΚΕ (και καταψήφισε πρόσφατα η Ολομέλεια της Βουλής των Ελλήνων), διευρυμένο όμως αυτήν τη φορά, ώστε να περιλάβει το σύνολο των Κέντρων. **Σχέδιο που, αντί να ενδυναμώνει τον ερευνητικό ιστό και να αναβαθμίζει το ρόλο του ερευνητή, περιλαμβάνει την άρση της ιδιότητας του δημοσίου λειτουργού από όλους τους ερευνητές και την εγκατάλειψη και συρρίκνωση του συνόλου του ερευνητικού ιστού της ΓΓΕΤ**, ενός -ως τώρα- πολύ δυναμικού, παραγωγικού και επί μακρόν αξιολογούμενου τμήματος του δημόσιου ερευνητικού ιστού της χώρας.

Αξιοσημείωτο είναι επιπλέον ότι, η ΓΓΕΤ στα εν λόγω κείμενά της αναφέρεται σε ένα (ενιαίο) «οικοσύστημα» το οποίο «παρουσιάζει προβλήματα», δίχως να κάνει τον απαραίτητο

διαχωρισμό της Δημόσιας Διοίκησης (δηλαδή της ίδιας) από τους εποπτευόμενους από αυτήν φορείς. Στη συνέχεια, η ΓΓΕΤ αναλαμβάνει μόνη της να «καταπολεμήσει τις παθογένειες», με το να εισηγείται την «ομοσπονδιοποίηση» των ΕΚ, χωρίς πάλι στόχο και όραμα, καθώς και να αναβαθμίζει το εαυτό της, με τρόπο αμετροεπή, παρακάμπτοντας, όχι μόνο την πολιτική ηγεσία, αλλά όλη την ακαδημαϊκή ιεραρχία που έχει διαμορφωθεί με κόπο: από το Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεχνολογίας μέχρι τους εκλεγμένους σε βαθμίδες ερευνητές και τα μέλη ΔΕΠ που δραστηριοποιούνται στα ΕΚ.

Έτσι, η ΓΓΕΤ εμφανίζεται να αναπτύσσει μια πρωτεϊκή μορφή: χαράσσει ερευνητική πολιτική, συντονίζει το σύνολο των φορέων που δραστηριοποιούνται στην έρευνα, αξιολογεί, αντιπροσωπεύει τον ερευνητικό ιστό στους ευρωπαϊκούς θεσμούς, συγκροτεί τις διασυνδέσεις ανάμεσα στην έρευνα και στην παραγωγή, «αναδιαρθρώνει» τους εποπτευόμενους φορείς, κλπ., κλπ. Τακτική που είναι απολύτως αντίθετη με τις τρέχουσες ευρωπαϊκές και παγκόσμιες πρακτικές, καθώς και με τις **αξιολογήσεις του ερευνητικού ιστού από διεθνείς επιτροπές (1995, 2000, 2005) και εταιρείες (RAND, 2011), οι οποίες δεν εντοπίζουν παθογένειες στα Ερευνητικά Κέντρα, αλλά στον κρατικό μηχανισμό που τα υποστηρίζει.**

Επιπλέον, ένας τέτοιος υπερδιογκωμένος ρόλος της Δημόσιας Διοίκησης, όχι μόνο αντιβαίνει στις αρχές που διέπουν τα ερευνητικά συστήματα στις αναπτυγμένες χώρες, αλλά είναι και εντελώς ασύμβατος με τις πραγματικές δυνατότητες της ΓΓΕΤ (ως έχει τουλάχιστον επί του παρόντος). Άλλωστε όλοι συμφωνούμε ότι το ζητούμενο στη σημερινή εποχή είναι ο **εξορθολογισμός του κράτους και η μετατόπιση των πόρων σε αναπτυξιακές δραστηριότητες**, μεταξύ των οποίων σημαντική θέση κατέχει και η ερευνητική.

Η ΓΓΕΤ δεν εννοεί να κατανοήσει, τέλος, το ζήτημα της σχέσης του δημόσιου ερευνητικού ιστού με την παραγωγική διαδικασία. Η ανάδειξη της καινοτόμου επιχειρηματικότητας δεν αφορά μόνο στους 700 ερευνητές των Κέντρων που εποπτεύονται από τη ΓΓΕΤ, αλλά και στο σύνολο των 9000 καθηγητών των ΑΕΙ. Για το λόγο αυτό (μεταξύ άλλων), **οι δίαυλοι επικοινωνίας μεταξύ των ΑΕΙ και των ΕΚ θα πρέπει να ενισχυθούν.** Αλλά, από τα φαινόμενα και πάλι, η διοικητική ηγεσία της ΓΓΕΤ δεν πιστεύει στον **Ενιαίο Χώρο Εκπαίδευσης και Έρευνας**, ούτε στο ότι ο φυσικός φορέας εποπτείας των ΕΚ είναι το **Υπουργείο Παιδείας**.

Αξιότιμε Κύριε Υπουργέ:

Το δημόσιο ερευνητικό σύστημα της χώρας μας, και ιδιαίτερα αυτό των Ερευνητικών Κέντρων που εποπτεύονται από τη ΓΓΕΤ, είναι αποτέλεσμα μόχθου πολλών δεκαετιών και πολλών ανθρώπων. Σήμερα το έχει ανάγκη η χώρα μας όσο ποτέ άλλοτε. Και τούτο διότι τα ΕΚ μαζί με τα ΑΕΙ αποτελούν θεμελιώδη παράγοντα διεξόδου από την οικονομική κρίση και πυλώνα στήριξης της αναπτυξιακής διαδικασίας της χώρας. Έχουμε καταθέσει πλήρεις και εμπειριστατωμένες προτάσεις και θα μας βρείτε αρωγούς σε κάθε προσπάθεια βελτιωτικών αλλαγών. Θα μας βρείτε όμως και αντιμέτωπους σε κάθε προσπάθεια αντιμεταρρύθμισης, όπως αυτή που σκιαγραφείται σήμερα από τα κείμενα της ΓΓΕΤ.

Με εκτίμηση,

Για την Ένωση Ελλήνων Ερευνητών

Η Πρόεδρος

Μαρία Θ. Στουμπούδη

Η Γ. Γραμματέας

Μαρία Α. Κωνσταντοπούλου

Κοινοποίηση:

Καθηγήτῃ **Αντώνη Μανιτάκη**, Υπουργό Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης,
ypourg@ydmed.gov.gr

Καθηγήτῃ **Θεόδωρο Παπαθεοδώρου**, Υφυπουργό Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμοῦ & Αθλητισμοῦ,
pptheod@otenet.gr

Καθηγήτῃ **Αθανάσιο Κυριαζή**, Γενικό Γραμματέα Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμοῦ & Αθλητισμοῦ,
gengram@minedu.gov.gr

Καθηγήτῃ **Βασίλειο Μάγκλαρη**, Γενικό Γραμματέα Έρευνας & Τεχνολογίας, Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων,
Πολιτισμοῦ και Αθλητισμοῦ, gensec@gsrt.gr

Πρόεδρο και Μέλη του ΕΣΕΤ

Σύνοδο Πρυτάνεων και Προέδρων ΔΕ Ελληνικών Πανεπιστημίων, ilnikol@interel.uoa.gr

Σύνοδο Προέδρων ΤΕΙ, chara@teiko2.gr

Σύνοδο Προέδρων Ερευνητικών Κέντρων, fotakis@iesl.forth.gr

Διοικούσα Επιτροπή της ΠΟΣΔΕΠ, posdep@posdep.gr

Διοικούσα Επιτροπή της ΟΣΕΠ/ΤΕΙ, jtsaknis@teiath.gr

Πρόεδρο και Μέλη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Έρευνας και Τεχνολογίας
Τομείς Παιδείας Κομμάτων του Ελληνικού Κοινοβουλίου

Μαρία Θ. Στουμπούδη: Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών, Τ.Θ. 712, 19013 Ανάβυσσος Αττικής. Τηλ.
2291076392, Fax 2291076419, e-mail: mstoum@hcmr.gr

Μαρία Α. Κωνσταντοπούλου: ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, Πατριάρχου Γρηγορίου και Νεαπόλεως, 1530 Αγία
Παρασκευή. Τηλ. 2106503556, e-mail: mkonstan@bio.demokritos.gr